8
Samenvoeging Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel

Aan de orde is de behandeling van:
- **Samenvoeging van de gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel.**

De **voorzitter**:
Ik heet de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van harte welkom. Ik geef de heer Amhaouch van het CDA als eerste spreker het woord. Het is zijn maidenspeech, dus niemand mag interrumperen.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

☐

De heer **Amhaouch** (CDA):
Voorzitter. Het is voor mij een bijzonder moment om vandaag mijn maidenspeech uit te spreken tegenover mijn collega-Tweede Kamerleden, Kamerbodes, de mensen op de publieke tribune en misschien ook de mensen die thuis meekijken. Een maand geleden werd ik beëdigd in het bijzijn van velen van u, mijn vrouw en kinderen en enthousiaste supporters uit het Noord-Limburgse, het centrum van Europa.

Mijn vader kwam in 1963 als Marokkaanse gastarbeider naar Nederland. Vandaag de dag is dat een soort synoniem voor "economische vluchteling", maar dan op uitnodiging. Hij hield van aanpakken en hij deed dat ook tot aan zijn welverdiende pensioen toe. In die beginjaren draaide hij twee diensten op een dag, met tussendoor een frietje en een half haantje. Destijds was het meer, meer en meer werk. Hij streek neer in het Limburgse dorpje Koningslust. Vandaag de dag is dat een van de elf kerkdorpen van de mooie, jonge fusiegemeente Peel en Maas, waar ik geboren en getogen ben. Ik kan u vertellen dat, als je als Marokkaans-Nederlands jongetje opgroeit in Koningslust met 1.200 inwoners, je het Limburgs dialect met de paplepel krijgt ingegoten. Je kunt kiezen tussen "Heljes" of "Heljes". Meer keuzes zijn er niet.

Peel en Maas is een plattelandsgemeente, bestaande uit de voormalige gemeenten Helden, Kessel, Meijel en Maasbree. De gemeente staat bekend om zijn sterke zelfsturing in de verschillende unieke kernen. Niet: wachten op de overheid. Of: u vraagt en wij draaien. Deze mentaliteit van samen aan de slag gaan, met allerlei verschillende mensen en organisaties, heeft mij altijd zeer aangesproken en blijft mij energie geven. Zaken in beweging brengen, verbeteren en vernieuwen, of dat nu bij onze handbalvereniging Bevo Hc is of elders, dat maakt niet uit.

Met van huis uit een technische opleiding en bovenstaande karaktertrekken, heb ik mij kunnen ontplooien bij mijn vorige werkgever, ASML in Veldhoven. Dat is een prachtig, innovatief bedrijf in de hightech- en maakindustrie, waar zelfsturing en ondernemerschap ook met hoofdletters worden geschreven. Tot mijn beëdiging als Kamerlid heb ik twintig jaar lang met plezier gewerkt in verschillende technische en leidinggevende functies, als Limburgse missionaris in Brabant. In een omgeving waar vele grote en kleine bedrijven en andere instanties elke dag bezig zijn om het verschil te maken.

U denkt misschien: wat kom je dan doen in de Haagse politiek, waar andere zaken met hoofdletters worden geschreven, zoals collegialiteit en gunfactor? Sinds ik twintig jaar geleden lid werd van het CDA, is politiek meer dan alleen een uitgegroeide hobby naast mijn baan in het bedrijfsleven. In de lokale politiek heb ik verschillende rollen vervuld: raadslid, fractievoorzitter en afdelingsvoorzitter. Vanuit mijn eigen identiteit — of dat nu moslim, Limburger, CDA'er, Marokkaanse Nederlander of techneut is — heb ik altijd mijn verantwoordelijkheid genomen om vanuit idealen een positieve bijdrage te leveren aan een beter Nederland. Een Nederland, waar we samen veilig kunnen wonen, waar je een passende opleiding kunt volgen en waar veel kansen zijn om een trotse bijdrage te leveren: met je handen of met je hoofd. Mijn inzet zal zijn om dit zo te houden: soms streng en dan rechtvaardig, maar altijd vanuit een inclusieve samenleving.

Ik wil mijn persoonlijke gedeelte graag afsluiten met een citaat van Jan Peter Balkenende uit 2005. "Eigenlijk is Nederland een land waar je geweldig trots op kunt zijn", en: "kies alsjeblieft voor de positieve energie". Die positieve energie hebben ze ook in de Brabantse gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel ofwel de nieuwe gemeente Meierijstad.

Het is voor mij een eer dat ik vandaag niet alleen mag spreken namens de leden van de CDA-fractie, maar ook namens de collega's van de VVD, de PvdA, D66, GroenLinks en de SGP. Dit bedoel ik nu met collegialiteit en de gunfactor.

De gemeenteraden van Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel zijn alle drie bijna unaniem tot de conclusie gekomen dat zij samen sterker zijn, op basis van gelijkwaardigheid. In 2003 hebben de raden een principeakkoord gesloten. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 kreeg die lijn brede steun van de bevolking. Voor het welslagen van het proces van gemeentelijke herindeling is draagvlak bij alle betrokken gemeenten van het grootste belang. Daarom hechten wij en al die partijen eraan dat gemeentelijke herindeling zo veel mogelijk van onderop plaatsvindt. De gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel zijn de afgelopen jaren geleidelijk toegegroeid naar één nieuwe gemeente. Ze zien zichzelf als één stad, Meierijstad. Die naam is uit meer dan 500 inzendingen gekozen door een brede, uit jong en oud samengestelde commissie. De drie gemeenten zijn zich bewust van hun eigen kracht, die zij inbrengen in de nieuwe gemeente: het sociale van Schijndel, het groene van Sint-Oedenrode en het bedrijvige van Veghel. Dat is een goede uitgangspositie voor een krachtige nieuwe gemeente.

Voor het voorbereidende werk zeggen wij dank aan de minister en het departement, aan de provincie en in het bijzonder aan de betrokken gemeenten. Namens de collega's wens ik de nieuwe gemeente Meierijstad en alle Meierijstedelingen alle goeds toe.

(Geroffel op de bankjes)

De **voorzitter**:
Dank voor uw mooie speech, mede ingegeven door uw persoonlijke geschiedenis. Het persoonlijke is ook politiek,

dat zie je elke keer bij die prachtige maidenspeeches. Daarna gaat u over tot het gewone politieke werk, maar het is wel heel bijzonder dat u uw persoonlijke geschiedenis erbij betrekt. Het is ook bijzonder dat u uw maidenspeech namens de meerderheid van de Kamer mag geven. Dat heb ik nooit eerder meegemaakt! Een mooie prestatie. Ik ga zo even schorsen, nadat ik u als eerste heb gefeliciteerd met uw maidenspeech.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**:
We gaan verder met het debat. Het woord is aan de heer Van Raak van de SP-fractie.

☐

De heer **Van Raak** (SP):
Voorzitter. Zo kort lid van deze Kamer en dan al spreken namens zo'n grote meerderheid. Ik heb het ook nog nooit meegemaakt. Ik feliciteer de heer Amhaouch natuurlijk van harte en ik heet hem welkom. Het ministerie van Binnenlandse Zaken is het moederdepartement. Dat straalt ook een beetje op ons af: de commissie voor Binnenlandse Zaken is de moedercommissie. Het is een eer om daar lid van te zijn, en je bent natuurlijk pas echt lid als je je maidenspeech hebt gehouden. Het zal de laatste keer zijn dat de heer Amhaouch namens zoveel fracties spreekt. We gaan de degens kruisen en ik zie daar van harte naar uit.

Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel zijn drie prachtige, Brabantse gemeentes. Die worden nu samengevoegd tot Meierijstad. Mijn eerste vraag is: waarom de naam Meierijstad? Het is geen stad. Het zijn drie prachtige Brabantse dorpen, plattelandsgemeenten, maar het is geen stad. De regering geeft meerdere redenen om ze samen te voegen: de gemeentelijke taakuitbreiding en de veranderende maatschappelijke opgaven. Toen ik de minister vroeg wat die veranderende maatschappelijke opgaven dan zijn, bleken die tot diezelfde gemeentelijke taakuitbreiding te behoren. Er zijn dus verschillende redenen voor deze herindeling, maar dat betreft allemaal decentralisaties, dus het feit dat de regering heeft besloten om taken aan de gemeenten te geven, daar veel te weinig geld bij te doen en dat in veel te korte tijd over te hevelen. Daarom is er een grote druk op herindelingen.

Wil de bevolking dit wel of niet? De nieuwe gemeente krijgt 78.600 inwoners. Er zijn zes inloopavonden geweest waar in totaal 180 mensen kwamen. Wat werd er daar dan besproken? Het antwoord op die vraag luidt: de nieuwe uitdagingen voor de nieuwe gemeente Meierijstad, want dat geeft grote voordelen, bijvoorbeeld de aanleg van nieuwe loop- en fietsroutes. Maar die loop- en fietsroutes hadden toch ook aangelegd kunnen worden zonder gemeentelijke herindeling? Er zijn rondetafelgesprekken geweest. Daar zijn 300 mensen op afgekomen. Daar werd besloten dat de bevolking meer bij het gemeentebestuur betrokken moet worden. Dat ging over het stellen van dienstverleningsconcepten en besturingsfilosofieën. Ik dacht toen: de naam deugt niet, maar het deugt toch ook niet als je denkt dat je de bevolking bij het bestuur kunt betrekken door te gaan praten over dienstverleningsconcepten en besturingsfilosofieën? Daar zitten de mensen in Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel echt niet op te wachten.

Dat maakt het een raar voorstel. Wij willen dat taken dicht bij de mensen worden uitgevoerd. Om die taken te kunnen doen, hebben gemeenten te weinig geld en moeten zij gaan herindelen, waardoor taken weer verder van de mensen af komen te staan. Er is nu een herindeling van Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Er zijn echter nog veel meer plannen in de omgeving. Sommige gemeenten hebben nog plannen voor herindeling, andere willen juist niet; die willen alleen ambtelijk fuseren. Waarom wordt er niet gekozen voor een plan voor de hele provincie of het hele land? Nu zien wij voortdurend de ontwikkeling dat er een herindeling komt waaruit een grote gemeente ontstaat, waarna de aanpalende gemeenten kleiner worden. Dan ontstaat daar weer druk op. Er zit weinig lijn, structuur en logica in.

Bij de beoordeling van dit soort herindelingen kijken wij altijd of ze van onderop komen. In de gemeenteraden is in dit geval sprake van een grote meerderheid. In die zin kan men zeggen dat dit een vrijwillige herindeling is. Wat ons altijd helpt bij de besluitvorming is om te weten wat de bevolking ervan vindt. Daarmee doel ik dan niet op die inloopavonden over bestuursfilosofieën. Ik doel wel op een uitspraak van de bevolking, bijvoorbeeld in een referendum of op een andere manier. Waarom gebeurt dat nu niet? Waarom kan dat niet? Die lokale democratie is toch van de bevolking? Als je die opheft, dan moet je mensen daar toch naar vragen? Waarom is dat niet gedaan? Waarom heeft men de mensen niet om hun mening gevraagd, bijvoorbeeld met een referendum? Waarom is dat niet alsnog mogelijk?

De **voorzitter**:
We zijn toegekomen aan het antwoord van de minister en ik zie dat hij direct kan antwoorden.

☐

Minister **Plasterk**:
Voorzitter. Wij spreken vandaag over de samenvoeging van de gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Het is mooi dat de heer Amhaouch bij deze gelegenheid zijn maidenspeech kon houden. Gefeliciteerd daarmee. Ik vond het een ontroerende speech. Mijn vader is op zijn elfde jaar in Nederland gekomen en hij was trots toen wij allemaal ons best gingen doen. Het is uw land, het is mijn land. Het is ook uw land, voorzitter. We maken er met zijn allen een mooi land van. Dank voor de mooie woorden.

Dan de samenvoeging van de drie gemeenten. Het proces is uitstekend verlopen. De drie gemeenteraden die hun bevolking representeren, zijn voor het voorstel. Het past in het grotere plan van de provincie, dat is gebaseerd op het rapport "Veerkrachtig bestuur in Brabant" van de commissie-Huijbregts. Het is dus geen los initiatief. Het voorstel voldoet aan de criteria die bij een herindeling gelden. Er is namelijk draagvlak, zoals in de eerste plaats is afgemeten aan het feit dat de gekozen volksvertegenwoordiging in de drie gemeenten het in grote meerderheid eens was met het voorstel. Er is interne samenhang in de fusie en er is bestuurskracht. Er zijn evenwichtige regionale verhoudingen. Met andere woorden: de buurgemeenten zijn het ermee eens. Er is ook sprake van duurzaamheid. Het is geen fusie die onmiddellijk door een nieuwe fusie wordt gevolgd. Dit lijken mij voldoende redenen om de fusie te steunen.

Er is gevraagd naar de naam. Ik heb mij er even in verdiept. Een meier is tien joetjes, een temeier is een oud beroep en een meierij is een bestuurseenheid die wordt bestuurd door een landdrost, ofwel een meier. Ik neem aan dat de etymologie van Meierijstad op dit laatste gebaseerd is. Het is dus een oude aanduiding voor deze regio. De naam is overigens uit een groot aantal namen gekozen door de bevolking. Mocht het nieuwe gemeentebestuur tot een andere naam willen overgaan, dan kan het volgens de wet op elk moment een voorstel daartoe doen.

De heer Van Raak zegt dat er een causaal verband zou zijn met de decentralisatie van taken. Ik denk niet dat je dit kunt stellen. Eerlijk gezegd is dit de enige gemeentefusie die dit jaar op de rol staat. De decentralisaties zijn vorig jaar ingegaan. Als je het in de tijd uitzet, zie je een redelijk autonoom aantal fusies dat in een constant tempo tot stand is gekomen, verdeeld over verschillende politieke periodes. Ik denk niet dat je direct een verband kunt leggen met de decentralisaties.

Ik wens de inwoners van de nieuwe gemeente Meierijstad al het beste. Het bestuur dat gekozen zal worden en dat per 1 januari 2017 de stad zal gaan besturen, feliciteer ik met het mooie ambt dat het zal gaan bekleden. Ik wens de gemeente het allerbeste.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Volgens mij zijn we klaar met dit debat. Klopt dat? Wat fijn! Dank u wel.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.